

**Y Pwyllgor Newid Hinsawdd,
yr Amgylchedd a Seilwaith**

**Climate Change, Environment,
and Infrastructure Committee**

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddHinsawdd@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddHinsawdd
0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddClimate@senedd.wales
senedd.wales/SeneddClimate
0300 200 6565

Julie James AS,
Y Gweinidog Newid Hinsawdd

24 Tachwedd 2023

Annwyl Julie,

Llythyr dilynol ar ôl y sesiwn graffu gyffredinol ar y Gweinidog ar 26 Hydref 2023

Diolch am ddod i gyfarfod y Pwyllgor ar 26 Hydref i roi tystiolaeth mewn cysylltiad â meysydd polisi yn eich portffolio. Yn dilyn y cyfarfod, cytunodd y Pwyllgor y dylwn ysgrifennu atoch i ofyn am eglurhad a rhagor o wybodaeth am faterion a godwyd yn ystod y sesiwn ac i ofyn i chi roi sylw i faterion eraill na chawsant sylw oherwydd cyfyngiadau amser.

Bil targedau llywodraethu amgylcheddol ac adfer natur

Yn niweddariad Llywodraeth Cymru a gyhoeddir ddwywaith y flwyddyn ar weithredu argymhellion sy'n codi o'r Archwiliad Dwfn Bioamrywiaeth, nodwyd bwriad Llywodraeth Cymru i gyhoeddi Papur Gwyn ar gyfer bil targedau llywodraethu amgylcheddol ac adfer natur yn ystod 2023. Wrth roi tystiolaeth i'r Pwyllgor, gwnaethoch ddweud wrthym, erbyn hyn, y disgwylir y Papur Gwyn ddechrau'r flwyddyn nesaf.

Fel y gwyddoch, mae'r Pwyllgor yn awyddus i waith ar y Bil gael ei wneud yn gyflym fel bod corff llywodraethu amgylcheddol newydd Cymru yn cael ei sefydlu, yn ogystal â bod yn gwbl weithredol, cyn diwedd y Chweched Senedd. Rydym felly yn eich annog i sicrhau nad yw'r Papur Gwyn yn destun rhagor o oedi.

Yn ystod eich ymddangosiad gerbron y Pwyllgor, gwnaethoch ddweud wrthym y bydd y fframwaith deddfwriaethol arfaethedig ar gyfer gosod targedau adfer natur yn debyg iawn i'r un ar gyfer targedau ansawdd aer y darperir ar ei gyfer yn y Bil Amgylchedd (Ansawdd Aer a Seinweddau)

(Cymru) (y Bil). Gwyddoch, yn ein hadroddiad Cyfnod 1 ar y Bil, ein bod wedi mynegi pryderon ynghylch y fframwaith gosod targedau. Yn benodol:

- darparu pŵer dewisol i alluogi Gweinidogion Cymru i osod targedau ansawdd aer, yn hytrach na gofyniad ar Weinidogion Cymru i osod targedau ar gyfer llygyddion hysbys;
- diffyg amserlenni statudol ar gyfer gosod targedau;
- diffyg darpariaeth i Weinidogion Cymru osod targedau interim ar drywydd tuag at dargedau tymor hir.

1. Rydym yn disgwyl i chi fyfrio ar yr uchod wrth gwblhau cynigion y Papur Gwyn ar gyfer y fframwaith gosod targedau adfer natur.

Gweithredu Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016

Polisi Adnoddau Naturiol Cenedlaethol

Cyhoeddwyd y Polisi Adnoddau Naturiol Cenedlaethol cyntaf, sy'n ofynnol o dan Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 ('Deddf 2016'), yn 2017. Mae Deddf 2016 yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru adolygu'r Polisi Adnoddau Naturiol Cenedlaethol "ar ôl pob etholiad cyffredinol" a chyhoeddi Polisi Adnoddau Naturiol Cenedlaethol diwygiedig os oes angen. Pan ofynnwyd i chi esbonio pam nad ydych wedi adolygu'r Polisi Adnoddau Naturiol Cenedlaethol eto, gwnaethoch ddweud wrthym fod cyfres o ymarferion a champau wedi'u cymryd i ddechrau llywio adolygiad, gan nodi'r Archwiliad Dwfn Bioamrywiaeth a'r Archwiliad Dwfn i Goed a Phren fel enghreifftiau. Gwnaethoch ychwanegu bod yn rhaid i'r adolygiad fod ym mhob tymor Senedd mewn gwirionedd. Mae'n bwysig iawn cael yr adolygiad yn iawn, yn hytrach na'i wneud yn gyflym, ond bydd adolygiad yn sicr cyn diwedd tymor y Senedd, fel sy'n ofynnol gan y gyfraith.

Diben y Polisi Adnoddau Naturiol Cenedlaethol yw nodi blaenoriaethau a pholisïau Llywodraeth Cymru mewn perthynas â chyflawni rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol. O ystyried hyn, byddem yn disgwyl i'r Polisi Adnoddau Naturiol Cenedlaethol gael ei adolygu tua dechrau tymor Llywodraeth Cymru yn hytrach na'r diwedd.

2. A allwch chi roi amseroedd manylach ar gyfer cwblhau'r adolygiad ac ar gyfer cyhoeddi Polisi Adnoddau Naturiol Cenedlaethol diwygiedig?

Rhestrau bioamrywiaeth

Mae Deddf 2016 yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) i gyhoeddi rhestr o rywogaethau a chynefinoedd sydd o'r pwysigrwydd pennaf ar gyfer cynnal a gwella bioamrywiaeth. Mae'n rhaid i Weinidogion Cymru gymryd "pob cam rhesymol" er mwyn cynnal a gwella'r rhywogaethau a'r cynefinoedd ar y rhestr honno ac annog eraill i wneud hynny.

Cafodd y rhestr ei throsi'n wreiddiol o Ddeddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig 2006 ac nid yw wedi'i diweddaru ers i Ddeddf 2016 ddod i rym.

3. Pa waith sydd wedi'i wneud hyd yn hyn i adolygu'r rhestrau rhywogaethau a chynefinoedd gyda'r bwriad o'u diweddaru?

4. Pa amserlenni ydych yn gweithio tuag atynt ar gyfer cyhoeddi'r rhestrau wedi'u diweddaru?

Datgarboneiddio'r sector tai preifat

Gwella safonau effeithlonrwydd ynni

Yn ein hadroddiad, sef [Datgarboneiddio'r sector tai preifat](#) (Chwefror 2023), rydym yn cydnabod rôl Safonau Gofynnol Effeithlonrwydd Ynni mwy llym wrth gyflymu'r broses o ôl-osod yn y sector rhentu preifat. Felly, rydym yn rhannu eich rhwystredigaeth bod Llywodraeth y DU wedi dewis dileu'r gofyniad i'r sector rhentu preifat gael sgôr C EPC ar gyfer pob tenantiaeth newydd erbyn 2025, ac ar gyfer pob tenantiaeth erbyn 2028. Rydym yn pryderu am effaith hyn ar gyflawni ymrwymadau sero net Cymru ac ymdrechion i fynd i'r afael â thlodi tanwydd.

5. Ers cyhoeddiad Llywodraeth y DU, pa drafodaethau ydych wedi'u cael â chynrychiolwyr y sector rhentu preifat am opsiynau amgen i gynyddu safonau effeithlonrwydd ynni ar draws y sector y tu allan i'r Safonau Gofynnol Effeithlonrwydd Ynni?

6. Pa ystyriaeth ydych wedi'i rhoi i gyflwyno safonau effeithlonrwydd ynni mwy llym fel amod o gofrestru a thrwyddedu landlordiaid Cymru?

Wrth roi tystiolaeth, gwnaethoch gyfeiro at nifer o bolisiau a chynigion a oedd yn cael eu gweithredu i annog y sector rhentu preifat i wella safonau effeithlonrwydd ynni, er enghraifft, Cynllun Lesio Cymru. Rydym yn deall, ar hyn o bryd, fod 15 o 22 awdurdod lleol wedi cofrestru ar gyfer Cynllun Lesio Cymru. Pan ofynnwyd i chi am nifer y landlordiaid sy'n ymgysylltu â Chynllun Lesio Cymru, gwnaethoch ddweud ei bod yn y cannoedd, yn hytrach na'r miloedd.

7. Pa gamau ydych wedi'u cymryd, neu ydych yn bwriadu eu cymryd, i annog y saith awdurdod lleol sy'n weddill i ymgysylltu â'r Chynllun Lesio Cymru?

8. A allwch roi niferoedd manylach am y landlordiaid sy'n ymgysylltu â Chynllun Lesio Cymru, wedi'u dadansoddi yn ôl ardal awdurdod lleol?

Cyllid Cysylltiedig ag Eiddo

Wrth roi tystiolaeth i ni, gwnaethoch esbonio bod gwaith ar opsiynau ariannol i'r sector perchenfeddianwyr dalu cost ôl-osod ymlaen llaw yn parhau.

9. A allwch roi diweddariad am waith tuag at ddatblygu cynigion ar gyfer Cyllid Cysylltiedig ag Eiddo?

Cynllunio a Hawliau Datblygu a Ganiateir

Yn ystod y sesiwn dystiolaeth, gwnaethom ofyn i chi egluro'r amserlenni rydych yn gweithio tuag atynt ar gyfer adolygu hawliau datblygu a ganiateir gyda'r bwriad o lacio'r gofyniad na chaniateir gosod unrhyw ran o bwmp gwres ffynhonnell aer o fewn 3 metr i ffin eiddo. Gwnaethoch ddweud wrthym eich bod yn cynnal ymchwil i ddeall yn well effeithiau sŵn lleihau'r gofyniad 3 metr.

Wrth ymateb i'n hadroddiad, sef *Datgarboneiddio'r sector tai preifat*, gwnaethoch ddweud y bydd canfyddiadau eich ymchwil "yn cyfrannu at astudiaeth ehangach o'r sŵn a gaiff ei greu gan bympiau gwres ffynhonnell aer a gynhelir gan Lywodraeth y DU. Defnyddir casgliadau'r gwaith hwn pan gaiff adolygiad cynhwysfawr o'r hawliau datblygu a ganiateir ei gynnal".

Rydym yn deall y disgwyliwyd i astudiaeth Llywodraeth y DU gael ei chwblhau yn haf 2023. Fodd bynnag, mae canfyddiadau'r astudiaeth wedi'u cyhoeddi.

10. Pryd fydd canfyddiadau ymchwil Llywodraeth Cymru i'r sŵn a gaiff ei greu gan bympiau gwres ffynhonnell aer a hawliau datblygu a ganiateir yn cael eu cyhoeddi?

11. A allwch nodi eich dealltwriaeth chi o'r amserlenni y mae Llywodraeth y DU yn gweithio tuag atynt ar gyfer cwblhau ei hastudiaeth ehangach o'r sŵn sy'n cael ei greu gan bympiau gwres ffynhonnell aer?

12. Pa amserlenni ydych yn gweithio tuag atynt ar gyfer cwblhau'r adolygiad cynhwysfawr o hawliau datblygu a ganiateir?

Ers cyhoeddi ein hadroddiad, mae Pwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd wedi argymhell eich bod yn cynnal **adolygiad brys** [pwyslais wedi'i ychwanegu] o bolisiau cynllunio (gan gynnwys manylion hawliau datblygu a ganiateir) a all gyfyngu ar waith i osod pympiau gwres carbon isel a mesurau effeithlonrwydd ynni, a diwygio rheoliadau pan fo hynny'n briodol.

13. Pa ystyriaeth ydych wedi'i rhoi i gynnal adolygiad o'r fath?

Allyriadau nwyon tŷ gwyr preswyl

14. A allwch egluro a yw amcangyfrifon allyriadau a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru i Bwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd er mwyn llywio ei Adroddiad Cynnydd diweddaraf yn ystyried y defnydd trydan preswyl? Os nad yw, pam lai?

Yr economi gylchol

Cynllun Dychwelyd Ernes (DRS)

Mae bron pum mlynedd erbyn hyn ers i Lywodraeth Cymru ymgynghori ar y cyd â DEFRA ac Adran Amgylchedd Gogledd Iwerddon ar gyflwyno Cynllun Dychwelyd Ernes. Mae'r cynnydd tuag at

ddatblygu Cynllun Dychwelyd Ernes ers hynny wedi bod yn araf. Ddechrau'r flwyddyn, gwnaethoch ddweud wrthym y byddai'r Cynllun Dychwelyd Ernes ar waith ym mis Hydref 2025. Rydym yn siomedig o glywed y gallai'r cynllun bellach fod yn destun rhagor o oedi o ganlyniad i benderfyniad Llywodraeth y DU i wahardd gwydr o gwmpas y cynllun yn Lloegr, yn groes i'r cynnig cychwynnol.

Yn eich tystiolaeth, gwnaethoch ddweud eich bod yn parhau i gyfarfod ar lefel swyddogol bron bob dydd â chymheiriaid yn Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon i drafod y cynllun.

15. Hoffem i chi roi diweddariad am y cynnydd tuag at ddod i benderfyniad ar gwmpas y Cynllun Dychwelyd Ernes cyn diwedd tymor y gwanwyn yn 2024.

16. Os na ellir dod i gytundeb i gynnwys gwydr yng nghwmpas y cynllun, beth yw eich camau nesaf mewn perthynas â'r Cynllun Dychwelyd Ernes yng Nghymru?

Ailgylchu statudol

Ar hyn o bryd, targed gofynnol Llywodraeth Cymru ar gyfer ailgylchu gwastraff yw 70 y cant erbyn 2025 ar gyfer gwastraff cartrefi a busnesau masnachol a diwydiannol. Mae adroddiad Pwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd, sef [Adroddiad Cynnydd: Lleihau allyriadau yng Nghymru](#) (Mehefin 2023), yn nodi bod cyfraddau ailgylchu yng Nghymru yn parhau i fod yn uwch na gweddill y DU, ond bod "gwelliannau wedi arafu yn y blynyddoedd diwethaf". Mae Pwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd yn galw ar Lywodraeth Cymru i "[]osod targedau ailgylchu uchelgeisiol ar gyfer 2030 a thu hwnt, gan wella ar y targed o 70% ar gyfer 2025.

17. Pa waith ydych wedi'i wneud hyd yn hyn ar ddatblygu targedau ailgylchu ar gyfer 2030 a'r tu hwnt? Pa amserlenni ydych yn gweithio tuag atynt ar gyfer gosod targedau o'r fath?

Ansawdd dŵr

Gorlifoedd storm

Rydym yn croesawu cyhoeddiad diweddar Adroddiad Tystiolaeth Cymru ar Orlifoedd Storm, yn unol â'r ymrwymiad a roddwyd yn [Rheoleiddio amgylcheddol ar gyfer gorlifoedd storm: cynllun gweithredu](#) ('y cynllun gweithredu'). Yn ôl y cynllun gweithredu, y bwriad yw i'r Adroddiad lywio gwaith y Tasglu Gwella Ansawdd Afonydd ('y Tasglu') wrth ddatblygu targedau tymor byr, canolig a hir ar gyfer atal niwed ecolegol dyfrffyrdd Cymru. Fodd bynnag, nid yw'r cynllun gweithredu yn rhoi arwydd o'r amserlenni y mae'r Tasglu'n gweithio tuag atynt ar gyfer datblygu targedau.

18. O ystyried bod Llywodraeth Cymru yn aelod o'r Tasglu, a allwch egluro'r amserlen y mae'r Tasglu'n gweithio tuag ati ar gyfer datblygu targedau i atal niwed ecolegol yn nyffyrdd Cymru?

Rheoli llygredd amaethyddol

Nod Rheoliadau Adnoddau Dŵr (Rheoli Llygredd Amaethyddol) (Cymru) 2021 ('Rheoliadau 2021') yw mynd i'r afael ag achosion llygredd dŵr sy'n deillio o amaethyddiaeth. Mae Rheoliadau 2021 yn cynnwys terfyn blynyddol fesul daliad nitrogen 170kg/ha, a oedd i'w weithredu ar 1 Ionawr 2023 yn wreiddiol. Cytunodd Llywodraeth Cymru, drwy ei Chytundeb Cydweithio â Phlaid Cymru, i ohirio gweithredu'r terfyn 170kg/ha hyd at fis Ebrill 2023. Cytunodd hefyd i ymgynghori ar gynllun trwyddedu sy'n caniatáu i ffermydd cymwys gymhwyso'r terfyn uwch 250kg/ha.

Rydym yn ymwybodol o gyhoeddiad diweddar Llywodraeth Cymru i gyflwyno Dull Rheoli Maethynnau Uwch, yn hytrach na'r cynllun trwyddedu. O dan y dull hwn, mae'n rhaid i fusnesau fferm hysbysu CNC pan fo cynlluniau rheoli maethynnau 2024 yn dangos ei bod yn debygol y bydd mwy na'r gyfradd flynyddol, sef 170kg/ha nitrogen, o dail da byw. At hynny, mae'n rhaid iddynt gymryd camau gweithredu sy'n gyson ag amodau'r drwydded arfaethedig yr ymgynghorir arni.

19. Pa waith y mae Llywodraeth Cymru wedi'i wneud i asesu a fydd y Dull Rheoli Maethynnau Uwch arfaethedig yn effeithio ar effeithiolrwydd Rheoliadau 2021, neu sut y bydd hynny'n digwydd, wrth fynd ymdrin ag achosion llygredd dŵr ac aer o weithgareddau amaethyddol?

Cynllun Ffermio Cynaliadwy

Rydym yn cydnabod rôl hanfodol y Cynllun Ffermio Cynaliadwy wrth gefnogi gwaith i gyflawni ymrwymadau newid hinsawdd Cymru a gwrthdroi dirywiad natur.

Wrth roi tystiolaeth i'r Pwyllgor ym mis Chwefror 2023, dywedodd yr Arglwydd Deben, Cadeirydd Pwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd ar y pryd, fod Pwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd wedi bod yn barod i ymgysylltu â Llywodraeth Cymru ar ddatblygu'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy, ac yn aros i wneud hynny, ond nad oedd wedi bod yn rhan ohono hyd yn hyn.

20. A allwch egluro a yw Llywodraeth Cymru wedi ymgysylltu â Phwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd wrth ddatblygu'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy arfaethedig a sut y mae wedi gwneud hynny? Os na fu ymgysylltiad, esboniwch pam.

Cyn cwblhau'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy, rydym yn disgwyl i Lywodraeth Cymru ystyried a allai ddefnyddio arbenigedd Pwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd orau, a sut y gallai wneud hynny, i sicrhau y gall y cynllun sbarduno gostyngiad dwfn mewn allyriadau yn y sector amaethyddiaeth a chynyddu maint y ddalfa garbon.

Deddf Cyfraith yr UE a Ddargedwir (Dirymu a Diwygio) 2023

21. A allwch roi diweddariad am y trafodaethau rhynglywodraethol ar drefniadau disodli posibl ar gyfer Rheoliadau Terfynau Uchaf Allyriadau Cenedlaethol 2018 (Rheoliadau 2018)?

22. Os nad yw'r trefniadau disodli y cyfeirir atynt uchod yn dod i'r amlwg, a yw Llywodraeth Cymru yn bwriadu defnyddio ei phwerau o dan Ddeddf Cyfraith yr UE a Ddargedwir 2023 i efelychu'r

dyletswyddau a osodir ar yr Ysgrifennydd Gwladol gan Reoliadau 2018 (i lunio cynllun llygredd aer cenedlaethol ar gyfer y pum llygrydd aer ac ymgynghori â'r cyhoedd wrth wneud hynny) fel eu bod yn gymwys i Weinidogion Cymru o ddiwedd 2023 pan ddaw Rheoliadau 2018 i ben?

Edrychaf ymlaen at gael eich ymateb erbyn dydd Gwener 22 Rhagfyr 2023 fan bellaf.

Yn gywir,

Llyr Gruffydd AS,
Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu yn Saesneg. We welcome correspondence in Welsh or English.

